

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІННОВАЦІЇ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ:
ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ»**

14 жовтня 2024

КИЇВ 2024

УДК 378.6.046-021.68:61]:001.895](06)

Інновації у післядипломній медичній освіті: досвід і перспективи : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. 14 жовтня 2024р. м.Київ / Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця, Навчально-науковий центр неперервної професійної освіти; уклад. та відп. за вип.: Л.В. Лимар. – Київ, 2024. – 145 с.

ОРГАНІЗАТОР:

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

КУЧИН Юрій Леонідович, ректор Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, член-кореспондент НАМНУ, доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, Заслужений лікар України, голова організаційного комітету.

НАУМЕНКО Олександр Миколайович – перший проректор з науково-педагогічної та післядипломної освіти, член-кореспондент НАМНУ, доктор медичних наук, професор, професор кафедри отоларингології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, Заслужений лікар України, заступник голови організаційного комітету.

ВЕЖНОВЕЦЬ Тетяна Андріївна – директорка Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, доктор медичних наук, професор, професорка кафедри менеджменту Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, заступник голови організаційного комітету.

СТУЧИНСЬКА Наталія Василівна – зав.кафедри медичної та біологічної фізики та інформатики Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, докторка педагогічних наук, професорка, заступник голови організаційного комітету.

ЛИМАР Леся Володимирівна – директорка Навчально-наукового центру неперервної професійної освіти Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кандидатка психологічних наук, доцентка, заступник голови організаційного комітету.

КЕФЕЛІ-ЯНОВСЬКА Олена Ігорівна – ст. викладач Навчально-наукового центру неперервної професійної освіти Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кандидатка медичних наук, відповідальний секретар.

ДУМЕНКО Тетяна Михайлівна – асистентка Навчально-наукового центру неперервної професійної освіти Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кандидатка медичних наук., відповідальний секретар.

Укладачі та відповідальні за випуск:

ЛИМАР Леся Володимирівна

©Л.В. ЛИМАР

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ- СТОМАТОЛОГІВ З ПАЦІЄНТАМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

На сучасному етапі суспільного розвитку безбарерність є загальною тенденцією як у міжнародному контексті, так і на національному рівні, одним із ключовим понять *Концепції сталого розвитку*. Україна приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку, сприймає основні принципи, ідеї концепції щодо рівного доступу до соціальних, освітніх та інших програм, реалізації прав людини, зокрема осіб з інвалідністю.

Ухвалено *Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року*, спрямовану на визначення ключових проблем та формування рішень для їх розв'язання / мінімізації; розроблено *Плани заходів* з її реалізації, створено *Раду безбар'єрності* при Кабінеті Міністрів України [1].

У реалізації пріоритетних проєктів у межах втілення Планів заходів Національної стратегії важливою є узгоджена діяльність профільних міністерств, залучення міжгалузевих команд фахівців (міждисциплінарних фахових колективів). Важливими в цьому сенсі є заходи із забезпечення доступності та дотримання міжнародних та конституційних принципів у сфері медицини, освіти, соціальної підтримки.

Проблема створення безбар'єрного простору для осіб з особливими потребами є однією з нагальних у медичній сфері, водночас вона знаходиться в полі уваги спеціальної психології, зокрема, психологічна підтримка, безбар'єрна / доступна професійна комунікація, урахування індивідуальних та групових потреб, попередження страху лікування тощо.

Особливі потреби у пацієнтів передбачають наявність у фахівців сфери охорони здоров'я відповідних компетентностей з подолання психологічних та комунікативних бар'єрів на різних етапах лікування. Однією з умов є компетентність медичних працівників щодо встановлення та підтримки

безбар'єрної / доступної професійної комунікації з пацієнтами. Зокрема, на сучасному етапі здатність ефективно взаємодіяти з пацієнтами розглядається як важливий складник професії лікаря, комунікативні навички лікаря позитивно впливають на результативність лікування, формують позитивне ставлення, допомагають уникнути помилок [2, 3].

Незважаючи на наявність суттєвих теоретико-методичних напрацювань щодо різних питань комунікативної компетентності фахівців сфери охорони здоров'я донині залишаються недостатньо дослідженими проблеми професійної комунікації з особами з особливими потребами, зокрема з порушеннями слуху, що, вочевидь, пов'язано з приналежністю таких осіб до найвразливіших у контексті доступності комунікації (у безбар'єрному середовищі).

Актуальним є розроблення та впровадження освітньо-професійних програм вищої (магістратура, інтернатура) та післядипломної освіти, які містять аспекти професійної комунікації лікаря (в межах теоретичної та практичної складових).

На основі системного аналізу означеної проблеми визначено теоретичні основи формування професійної комунікації фахівців сфери охорони здоров'я (лікарів-стоматологів) з особами з порушеннями слуху, які базуються на положеннях психології, спеціальної психології, сурдопсихології, теорії професійної підготовки медичних працівників.

З урахуванням основних положень компетентнісного підходу визначено компоненти професійної комунікації лікарів-стоматологів (когнітивний / знаннєвий, мотиваційно-ціннісний та практичний); обґрунтовано основні бар'єри у професійній комунікації з особами з порушеннями слуху (психологічні, комунікативні, культурні); уточнено сутність поняття «професійна комунікація фахівців сфери охорони здоров'я з особами з порушеннями слуху» як вид професійної комунікації, що передбачає сформованість у лікаря інклюзивно-комунікативної компетентності: 1) знання специфіки комунікативних потреб осіб з порушеннями слуху; 2) мотивація щодо надання якісних послуг особам з порушеннями слуху, усвідомлення необхідності підвищення компетентності; 3) здатність реалізувати (застосовувати на практиці) відповідні знання на основі

актуальних концепцій, моделей, підходів, спрямованих на забезпечення особливих комунікативних потреб.

Розроблено зміст освітньої компоненти з формування психологічно доцільної професійної комунікації майбутніх лікарів-стоматологів (лікарів-інтернів) з особами з порушеннями слуху (лекції та практичні заняття з теми «Комунікативні навички лікаря стоматолога-терапевта (безбар'єрний підхід)» та ін.).

Список використаних джерел:

1. Національна стратегія безбар'єрності. Міністерства презентували пріоритетні проєкти, 2021. <https://bbu.org.ua/nacstrategiya-bezbar-iernosti-ministerstva-prezentuvali-sim-flagmanskikh-proiektiv/>

2. Байда Л., Іванова О. Універсальний дизайн в медичних закладах: методичний посібник. Київ: Ваіте. 2019. <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15777>

3. Гудим І., Данілавчюте Е., Жук В., Макарчук Н., Чеботарьова О., Замша А. Особи з особливими потребами: етичне спілкування, супровід, допомога: посібник. Київ, 2016.